

ZPRAVODAJ

Jihomoravské
oblasti KČT

Informační občasník KČT-JMO

ročník 6 / č. 1 – květen 2018

Na hraně

Už jen pár dní chybí do hranice, kdy se možná nechtěně ocitneme za hranou zákona. Přesněji řečeno za linií vyznačenou nařízením Evropského parlamentu a Rady EU 2016/679, známé především pod zkratkou GDPR. I když nám těch pár osobních dat nutných ke členské evidenci žádný velký byznys nepřináší, pohlíží se na spolky stejně jako na vykutálené firmy, kterým se kvůli „vlastnictví“ všelijakých dat (hlavně kontaktů) kutálejí do chřtánu nehorázné sumy peněz. Bruselským byrokratům se zase jednou podařilo s vaničkou vylít i pověstné děčko.

Nenechme se však rozhodit. Zejména v době, kdy stojíme na prahu oslav našeho významného jubilea – 130 let od založení KČT, které navíc letos spojujeme s neméně důležitým výročím, kterým je sto let od vzniku samostatného Československa.

Historie klubu je bohatá, stejně jako historie Čechů, Moravanů, Slezanů či Slováků, i když dnes mají svůj vlastní stát. Ať už šlo o posledních třicet let v habsburské monarchii nebo první stovku roků (ne vždy) svobodné republiky, KČT působil už od svých počátků jako důležitá společenská organizace.

A svou nezastupitelnou roli bude mít i nadále, i když už není potřeba tolikého vlasteneckého působení, hřebeny hor i jiné oblasti skýtají dostatek ubytovacích podniků, rozhleden a jiných turistických cílů a mnohým se může zdát, že snad organizovaná turistika přestává být takzvaně „in“.

Je jenom na nás, jak svůj partes odehrajeme. Holt si taky budeme muset zrobit Turistiku 4.0 nebo i 5.0. Abychom pak seshora mohli zvesela sledovat naše následovníky, jak slaví třeba už 250. narozeniny. Teď si ale zvesela a tady dole užijme tu naši stotřicítku!

OBSAH ČÍSLA

Zimní akce konečně zase na sněhu

Vánoce a přelom roku jako obvykle na blátě, ale únor bílý – pole sílí a turista si na sněhu užívá každíčkou chvíli. **strana 4**

Osudové osmičky

Letopočty s osmičkou na konci jako by byly pro dějiny této země příznačné. V krátkém seriálu pro letošní rok přinášíme přehled událostí z našich nejstarších dějin. **strana 13**

Novoroční čtyřlístky opět pomáhaly

V pondělí 1. ledna jsme se zúčastnili již 47. ročníku Novoročního výstupu na Babí lom.

Po žluté značce jsme vystoupali na Vranov. Tam jsme navštívili poutní kostel Narození Panny Marie, v jehož blízkosti stojí také Paulánský klášter. V kostele se nachází zvonkohra, hrající poutní písně, a dřevěný pohyblivý

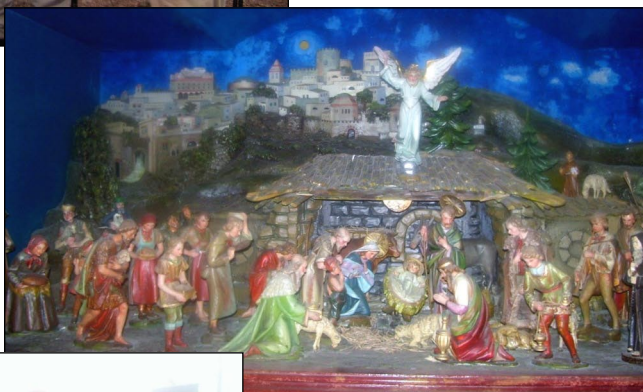
betlém. Od rozcestí „U jelínka“ jsme pokračovali do sedla.

Tam probíhala sbírka Novoroční čtyřlístek, při které pomáhal náš předseda Tonda Procházka.

Ze sedla se šlo severním směrem po vlastním značení opatrně na vrchol – 562 m n. m.

Na vrcholu jsme dostali razítko akce Vystup na svůj vrchol. Akci pořádá KČT na podporu splácení úvěru na výstavbu Bezručovy chaty na Lysé hoře, vybírá se příspěvek alespoň 10 Kč. Na

místě je možné vyzkoušet slanění, výstup a lanovku pod vedením cvičitelů vysokohorské turistiky. Trasa byla velmi náročná, celou cestu nás provázela hustá mlha, na zpáteční cestě jsme se brodili blátem.

Někteří ušli 6 km, ti nejlepší 18 km. Vycházky se zúčastnilo 25 turistů, vedla ji Marie Tejkalová.

Další Novoroční čtyřlístek se koná souběžně i na opačném cípu Jihomoravského kraje. Turisté z odboru KČT Vřesovice uspořádali již 15. ročník turistické akce s názvem Novoroční čtyřlístek – okolo Vřesovic, který měl připravené pěti a sedmikilometrové trasy. Vítání nového roku 2018 se vydařilo. Přicházely celé rodiny i s dětmi, aby si vychutnaly krásy zimní přírody v okolí Vřesovic a části Chřibů.

Tento rok pochod potěšil 276 účastníků z 45 obcí a měst Moravy a Slovenska. Nejpočetnější výpravy byly z Kyjova, Vřesovic, Žeravic, Žádovic a Ježova.

Do veřejné sbírky KČT, jejíž součástí je startovné, účastníci přispěli neuvěřitelnými 8 230 korunami. Je to druhá nejvyšší suma na tomto pochodu za 15 let trvání akce. Za to, že účastníci přispěli na podporu aktivit pro zdravotně handicapované spoluobčany, dostali v cíli vkusný odznak čtyřlístku, pamětní list a kalendářík.

Připomeňme si ještě smysl a podstatu Novoročních čtyřlístků. V Klubu českých turistů vznikla tato tradice v roce 2004. Mottem akce se stalo české přísloví „Jak na Nový rok, tak po celý rok“ a hlavní náplní tyto čtyři novoroční dobré skutky:

- Jdi na Nový rok na výlet – překonej svou pohodlnost a udělej něco pro sebe.
- Pozvi někoho ze svého okolí – udělej radost někomu ze svých bližních tím, že jej vezmeš s sebou.
- Poznej kus přírody – projdi maličký kousek vlasti a poznej ho vlastními smysly.
- Přispěj potřebným – částkou od 20 korun výše na konto vyhlášené KČT na podporu aktivit pro zdravotně handicapované spoluobčany.

Učiníš-li tyto čtyři dobré skutky, obdržíš v cíli odznak Novoroční čtyřlístek.

V minulých letech se použil výtěžek novoroční sbírky na realizaci nových značených vozíčkářských tras. V současnosti poslouží vybrané prostředky pro bezbariérové zpřístupnění vybraných chat Klubu českých turistů.

Antonín Procházka, Miroslav Vaculík

Když les ještě odpočívá pod sněhovou peřinou

V sobotu 17. února již tradičně uspořádal Spartak Adamov vycházku do arboreta v Řícmanicích, kde probíhal den otevřených dveří.

Vznik arboreta se datuje rokem 1969, základem se stala zrušená lesní školka a velký lesní palouk, který byl ve 30. letech minulého století osázen cizokrajnými dřevinami. Nachází se zde například jeden z největších exemplářů blahočetu chilského. U vchodu stojí památník Stromy, který byl vybudován před druhou světovou válkou, v blízkosti je studánka Prosha lesa. Památník Stromů vzdává hold stromům a lesu, studánka Prosha lesa je výzvou k jejich ochraně. Obě stavby navrhl profesor Josef Opletal. Mezi jehličnany z celého světa nás provedli odborní pracovníci Mendelovy univerzity v Brně, kterým arboretum slouží jako výzkumná stanice.

Zpáteční cestu volili naši turisté individuálně, někteří šli přes Babice a Alexandrovu rozhlednu do Adamova, jiní pokračovali přes Bílovice nad Svitavou do Židenic. Další skupina šla přes Bílovice do Adamova, někdo se vrátil přes babické nádraží na Ptačín.

Cestou jsme obdivovali plantáž borovic, které jsou pěstovány na semeno, objevili jsme i kvetoucí sněženky.

Vycházka se všem velmi líbila, určitě to bylo i díky krásnému počasí.

Antonín Procházka

Cesta Vizovickými vrchy z Luhačovic do Zlína byla na konci zimy víc než dobrodružná

V půli února uspořádali hodonínští turisté pod vedením Jury Michenky vycházku Vizovickými vrchy z Luhačovic do Zlína. V dopoledních hodinách nás provázelo nádherné slunečné počasí, odpoledne se sice trochu zatáhlo, ale na dojmu z hezkého putování zimní přírodou to skupině 23 turistů pranic neubralo.

Z luhačovického nádraží jsme prošli do centra lázeňského městečka kolem moderního kostela svatě Rodiny přímo k hotelu Palce, od něž jsme sešli

k nábřeží Štávnice k Jurkovičovu domu, lázeňské kolonádě a Společenskému domu. Tady jsme natrefili na žlutou značku a začali stoupat lesem lázeňským parkem k prameni Marie. Ovšem po pár metrech se náš postup zastavil díky velkému polomu, který zde způsobila vichřice v podzimních měsících loňského roku. Připadli jsme si stejně jako na nízkotatranském hřebenu někde nad Čertovicou postiženém stejnou kalamitou.

Ivan Machýček souboj s výtvořem přírodního živlu nakonec vzdal a zvolil si individuální lázeňský okruh mezi Luhačovicemi a Pozlovicemi, zbytku

se nakonec podařilo proklesť cestu mezi popadanými stromy a projít k prameni Marie. Odtud již následovalo pohodové stoupaní k rozcestí Nad Pražskou čtvrtí, Obora a

U Svatého kříže. Dále naše cesta postupovala po silnici do Řetechova, odkud se nám začaly naskýtovat nádherné výhledy na okolní kopcovitou krajinu.

V Řetechově se oddělila skupina 7 turistů ve složení Alena, Olin, Kučerovci, Milan, Anička a Lidka, kteří se přes Pozlovice navrátili zpět do Luhačovic a ušlapali celkem 15 kilometrů. Zbýlých 15 turistů pokračovalo po žluté ve stoupání na hřeben Vizovických vrchů okolo Poutnické studánky k vrcholu křížové cesty od Maleniska na kótu 535 m n. m., od níž seběhli k poutnímu areálu u kostela Panny Marie Sněžné na Malenisku. S tím, že bude dopoledne zavřená hospoda v Řetechově, jsme tak trochu počítali, ovšem otevřenou

hospodou na Malenisku jsme pokládali za samozřejmost, navíc, když byla otvírací doba uvedena na webu od deseti hodin. Ovšem mýlka, platí až od jarních

měsíců, a tak nám nezbylo nic jiného, než seběhnout na silnici a pokračovat do Provodova, avšak výsledek byl stejný, otevřeno až od 16 hodin.

Nic se nedalo dělat, přestože nás některé již zízni začaly přepadat mdloby, vydrápali jsme se na další vrch Klenčov (536 m n. m.), nejvyšší bod na trase, z něhož se skýtaly krásné pohledy k Hostýnským vrchům a Vsetínským Beskydům. Poté následovalo klesání poněkud kluzkou cestou přes Zlínský les okolo vizovického revíru opatřeného cedulkami upozorňujícími na zákaz vstupu ohledně afrického moru divokých prasat až k usedlosti Pindula

k vyhlášené výletní restauraci, kterou s oblibou v mládí navštěvovala i zlínská rodačka Božka Němčanská, jejíž otevření nám už pro jistotu potvrzovali projíždějící běžkaři.

Po vydatném občerstvení a cca hodinové přestávce jsme během půlhodiny přešli z větší části po silnici do sousední zlínské části Kudlov, kde se na konci obce nachází točna městské dopravy. Tady po 18 kilometrech turistický program ukončili Květoš, Ivan Bosnyak, Jara Svoboda se svým zeťákem Janem, Eva, Sylva, Božka, Franta a Alča. Šestiapůlčlenná skupinka,

v níž byli oba Jurové, Pavla s Ronem, Staňa, Míša a Mirka pak po žluté značce absolvovali sestup po lesním chodníku, okořeněný dokonalým Staňovým čtverným salchowem, ke zlínské čtvrti Lazy a dolů do centra krajského města, kde si ještě do odjezdu vlaku dopřáli po ušlapaných 23 kilometrech pivečko v populárním CANADA PUBu. V Otrokovicích na nádraží jsme se pak opět setkali a rychlíkem ve čtvrt na sedm dorazili zdárně do Hodonína.

Všem zúčastněným patří za předvedený výkon v kopcovitém zasněženém terénu, zpestřený terénní vložkou hned za Luhačovicemi, pochvala od vedoucího akce.

Zimní přírodou

V sobotu 3. března 2018 připravil KČT Vřesovice již 15. ročník této oblíbené akce. Na 251 turistů z 57 obcí a měst čekaly trasy 5, 8 a 10 km. Turistické kontroly byly letos umístěny v Lesním baru, na hoře sv. Klimenta a v altánku pod Koryčanskou kaplí.

Nejmladším účastníkem akce byl Matyáš Navrátil z Vřesovic, nejstarším byl Vojtěch Rosůlek ze Starého Města (95 let). Jaroslav Kavalír přicestoval až z

Mladé Boleslavi a byl tak nejvzdálenějším účastníkem. Nejpočetnější rodinou na akci byla rodina Vojtěcha Pavlecha z Vřesovic. Všichni jmenovaní obdrželi zlaté medaile a hodnotné ceny, každý účastník pak diplom a vkusnou plaketu.

Miroslav Vaculík

Do Vřesovic vyrazili také hodonínští turisté

První březnovou sobotu pořádal Klub českých turistů Vřesovice svoji tradiční turistickou akci pro veřejnost. Vzhledem k tomu, že pro hodonínské turisty není ranní sobotní spojení do obce ideální a musí se na přípoj v Kyjově vyčkávat déle než hodinu, skupina pod vedením Jury Michenky v počtu jedenácti turistů opět využila služeb expresu Slezan, kterým se přesunula před osmou hodinou do Starého Města, z kterého tentokrát přejela autobusem přes Boršice a Stříbrnice do Medlovic.

Z Medlovic (325 m n. m.), kde nás už na zastávce očekávala kamarádka a členka vřesovického odboru Jitka Červinková, jsme před půl devátou začali stoupat po cyklostezce okolo zemědělského družstva k chalupám na Horních Pasekách a kolem hájovny U Velebila jsme dorazili na kótu 425 m n. m.

k turistickému altánku a rozcestí se zelenou značkou vedoucí od Osvětiman. Poté jsme po zelené absolvovali poněkud příkřejší kratší sestup po spojovací a místy zledovatělé stezce hustníkem opět na svážnici a cyklostezku, která

nás okolo rekreačních zařízení Šanderka a Lopuch přivedla k rozcestí se žlutou značkou od Smraďavky na Dlouhé řece.

Přestože nebyla taková zima, jakou avizovala předpověď počasí, štamprla na zahřátí přišla vhod a zvesela jsme pokračovali

po žluté lesní asfaltku proti toku Dlouhé řeky kolem prastarého a 46 metrů vysokého statného dubu až k velkému turistickému altánu v místě zvaném Na Pile, kde se ještě do poloviny 80. let v milířích

zhotovovalo dřevěné uhlí. Zde bylo účastníkům slíbeno opékání špekáčků, během chvíli jsme tedy rozdělali v krásně upraveném krbu oheň a začali s přípravou oblíbené turistické pochoutky.

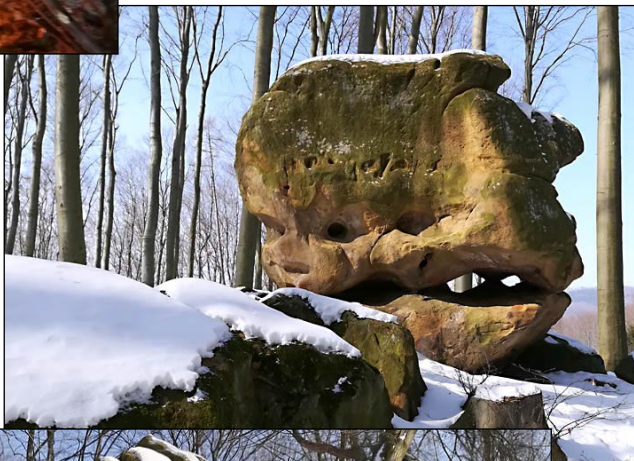
Vydatně občerstveni a zahřátí jsme pak po přestávce po červené značce téměř vyběhli stoupání pod úpatí Ocásku, kde jsme se na kótě 435 m n. m. stočili k jihu a neznačeně přešli k Osvětimanským skalám (449 m n. m.), zvaným Čertovky. Panovalo zde nádherné romantické ticho, spravili jsme několik snímků do archívu, přešli k sousedním skalám zvaným Trpasličí skalní město a přes menší polom seběhli ke kempu Vlčák, z něhož to už bylo nedaleko klesající asfaltkou ke ski areálu Osvětimany, kde jsme si ve vytopeném srubu dopřáli výbornou dršťkovou polévku a jedenáctistupňové

pivečko ze soukromého pivovaru Syrovín. Na svahu se lyžování či snowboardu věnovala spousta lyžařů, a tak se ve srubu musel chopit práce za výčepem i hradní kancléř Mynář.

Kolem jedné hodiny jsme vyrazili ze srubu po silničce do Osvětiman, kde jsme na počátku obce pod kostelem svatého Havla uhnuli západně po modré značce, která nás přivedla k zčásti zamrzlé a vypuštěné

osvětimanské přehradě, kterou jsme obešli od jihu. Posledním výšvihem jsme se krátce vydrápali k božím mukám na hranici Jihomoravského a Zlínského kraje a okolo místního hřbitova sestoupali do středu

Vřesovic do hospody Osvěžovna U Sirotků, kde nás už očekával předseda vřesovického odboru, Mírek Vaculík, abychom se s ním mohli podělit o dojmy z absolvované dvacetikilometrové trasy a mohl nám vypsát prostřednictvím svých děvčat diplomy. Dále se z našeho odboru ještě individuálně zúčastnilo akce sedm dalších členek, jeden člen a jeden pes, celkově přijelo první březnovou sobotu do Vřesovic na 250 pochodníků, což je určitě vzhledem k chladnému počasí slušný počet.

Jura Michenka

Zážitky ze zimního pobytu nezkazilo ani deštivé počasí

Poslední týden v lednu vyrazila skupina deseti starých chasníků z Klubu turistů a lyžařů Brno na zimní akci do Beskyd. Bydleli jsme ve staré roubence Beskýdek na Visalájích ve dvou apartmánech v ložnicích po dvou se

společnou jídelnou a vybavenou kuchyňkou. Topili jsme hlavně dřevem ve starých kamnech a přitápěli přímotopy. K vybavení patřila i sauna, televize a wi-fi připojení.

Po večerech jsme při pivě a vínu promítali fotky a videa a plánovali další akce i vzpomínali na úspěšné minulé. Bohužel jsme měli smůlu na sních,

protože hned druhý den hustě pršelo. Ale to nám zase tak moc nevadilo a absolvovali jsme každý den pěší výlety do okolí.

Byli jsme dvakrát i na Lysé hoře v Bezručově chatě KČT i v muzeu staré hutě v Ostravě, kde jsme pokořili i sopku (haldu) Ema. Nejvíce jsme navštěvovali Bílý kříž, kde byl otevřený bufet s teplým občerstvením. Jinak nám počasí přálo a předposlední den jsme vyzkoušeli i běžky na čerstvě napadané sněhové pokrývce. Takže akce byla celkem úspěšná a těšíme se již na příští rok pro změnu zase na Šumavu.

Pavel Rabušic

Osudové osmičky – červená linie historie českých zemí

Letopočty zakončené osmičkou v historii často přinášely pro naši zemi významné události. Zejména ve dvacátém století pak byly jejich důsledky pro další vývoj často fatální.

Protože v následujících měsících oslavíme 130. výročí založení KČT a také 100 let od vzniku republiky, připomeňme si v krátkém seriálu několik historických událostí, které více či méně ovlivnily historické směřování českých zemích, jejichž letopočty končí pověstnou osudovou osmičkou.

V prvním díle si projdeme středověk a skončíme na začátku 16. století, tedy na prahu první výraznější temné éry našich dějin – nástupu Habsburků na český trůn.

658

Patrně zemřel Sámó, zakladatel a jediný doložený vládce Sámovy říše. Jde o nejpravděpodobnější rok úmrtí. Sámova říše byl první státní útvar Slovanů vytvořený sloučením menších kmenových svazů, po Sámově smrti se pomalu rozpadl.

868

Počátkem roku 868 potvrdil papež slovanský překlad bohoslužebných knih. Položil je na oltář v bazilice Panny Marie Sněžné, posvětil je a zároveň posvětil jáhna Metoděje na kněze. Na papežův příkaz posvětil biskup z Porta

Formosus a biskup z Velletri Gauderich tři žáky Konstantina a Metoděje na kněze a dva na lektory. Přestože se proti slovanské bohoslužbě stavěli zástupci německých biskupů a franské říše, tak za podpory papežových rádců – knihovníka Anastazia a biskupa Arsenia sloužili věrozvěstové slovanské bohoslužby po hlavních římských kostelích za údivu ohromených Římanů, kteří sice pro slovanskou bohoslužbu neměli důvod mít zvláštní pochopení, pro něž však byl procítěný velebný zpěv ve slovanském jazyce něčím dosud nevídaným.

888

Narozen Vratislav I., český kníže, otec svatého Václava. Vratislav I. (888 – 13. února 921) byl český kníže vládnoucí od roku 915 do své smrti 921. Vratislav byl synem knížete Bořivoje a kněžny Ludmily, mladším bratrem Spytihněva I., otcem knížat Václava a Boleslava I.

Bořivoj zemřel pravděpodobně mezi lety 888–890, kolem poloviny třetího desetiletí svého života. Po něm převzal na krátkou dobu vládu velkomoravský kníže Svatopluk. Po smrti Svatopluka v roce 894 se českým knížetem stal Bořivojův syn Spytihněv I.

898

Svatopluk II. podporovaný markrabětem Aribem povstal proti svému staršímu bratrov.

Mojmír II. vyslal poselství do Říma k papeži a žádal ho o obnovení velkomoravského biskupství.

988

Pražský biskup Vojtěch po roztržce s Přemyslovci odchází z Prahy nejprve do Říma, později do Monte Cassina a kláštera ve Valle Lucca. Svatý Vojtěch byl druhý pražský biskup, pocházel z rodu Slavníkovců.

1078

Založen premonstrátský klášter Hradisko. Klášter Hradisko je bývalý premonstrátský klášter v Olomouci. V literatuře se vyskytuje i pod názvem Klášterní Hradisko nebo Hradiště. V současnosti je využíván jako nemocnice. Od roku 1995 je klášter Hradisko podle nařízení vlády zařazen mezi národní kulturní památky.

1108

27. října – na příkaz Přemyslovců došlo k vyraždění rodu Vršovců na Vraclavi a Libici. Vršovci byl český raně středověký velmožský rod, který

Klášter Hradisko na kresbě z roku 1845

(zdroj 8× wikipedia.org)

v 11. a na počátku 12. století významně ovlivňoval dějiny přemyslovského státu. Vršovci bývají vedle Municů a Těpticů uváděni jako příklad tzv. rané šlechty. Přemyslovci se Vršovce pokusili vyvraždit třikrát – poprvé v roce 1003, znovu asi roku 1014, naposled a opět ne důsledně v roce 1108 v obci Vraclav nedaleko Vysokého Mýta.

1118

V Kosmově kronice jsou zaznamenány velké povodně na Moravě.

1158

11. ledna – český kníže Vladislav II. byl na sněmu v Řezně korunován královskou korunou. Získal tak jako druhý Přemyslovec královskou hodnost. Vladislav II. (kolem roku 1110 – 18. ledna 1174, Meerane) byl od roku 1140

český kníže a v letech 1158–1172 jako Vladislav I. druhý český král z rodu Přemyslovců.

1198

15. srpna – Přemysl Otakar I. korunován Filipem Švábským na krále.

Přemysl Otakar I. (německy Ottokar I. Přemysl; ? – 15. prosince 1230) byl český kníže (1192–1193 a 1197–1198) a třetí český král (1198–1230) z rodu Přemyslovců, první český král, kterému se podařilo dědičně zajistit královský titul i pro své potomky.

Detail Přemysla Otakara I.
z durynského žaltáře

Dne 26. září 1212 vystavil Fridrich II. Štaufský v Basileji Přemyslu Otakarovi I. a Vladislavu Jindřichovi tři listiny, které byly zpečetěny zlatou pečetí (bulou) sicilského krále. Podle této majestátní pečeti pochází i vžitý název Zlatá bula sicilská. Pečeť použitá u listin nebyla říšská, protože Fridrich II. v té době říšskou pečeť ještě neměl a ani jí (jako pouze designovaný vládce) mít nemohl. Všechny tři listiny se navzájem doplňují a navenek tvoří

nerozdílný celek. Pravděpodobně vznikly na základě v Čechách vzniklé předlohy, kterou měl písař k dispozici. Na titulní straně je latinsky napsáno: „Fredericus divina favente clementia Romanorum imperator electus et semper augustus, rex Sicilie, ducatus Apulie et principatus Capue.“ Samotná Zlatá bula sicilská upravovala především postavení českého krále a českého státu v rámci římské říše. Přemysl získal mimo jiné potvrzení královské hodnosti pro sebe i své nástupce, potvrzení svobodné volby českého krále, právo investitury pražského i olomouckého biskupa, záruku neporušitelnosti zemských hranic a posílení svého vlivu v blízkém okolí českých zemí. Jeho bratr Vladislav pak potvrzení vlády nad celým „markrabstvím moravským“ aniž by však přitom byl narušen Přemyslův mocenský primát.

1228

6. února 1228 nechal Přemysl Otakar I. svého druhorozeného syna z manželství s Konstancí Uherskou Václava korunovat českým králem.

1248

Svedena bitva u Mostu. Přemysl Otakar II. poražen otcem Václavem I. Šlechtici proti Václavovi povstali v čele s královým synem Přemyslem Otakarem II. Válka mezi otcem a synem vypukla naplno roku 1248 se střídavými úspěchy. Přemyslovi se podařilo opanovat celé Čechy, když Václav po neúspěšném obležení Prahy musel odejít na panství jednoho ze svých věrných Boreše z Rýzmburka. Ale po vítězství u Mostu se obratnou politikou podařilo Václavovi donutit syna ke kapitulaci. Přemysl byl krátce vězněn na hradě Přimda, jeho spojenci byli popraveni. Přemysl byl následně omilostněn a brzy se vrátil jako moravský markrabě.

Přemysl Otakar II.

1278

26. srpna – bitva na Moravském poli (u Dürnkrot – „Suchých Krot“). Přemysl Otakar II. zůstal ležet na bojišti poset mnoha ranami, třebaže Rudolf nařídil, aby českého panovníka ušetřili. Nedlouho po bitvě obsadil vítězný Rudolf I. Habsburský Moravu a bezprávně zasahoval do vnitřních záležitostí českého království, zmítaného po Přemyslově smrti bezvládním a svévolí šlechty. Slíbil sice svoji ochranu ovdovělé královně Kunhutě a jejím dětem, vzápětí se však na schůzce poblíž města Kolína dohodl s Otou V. Braniborským, s nímž se neodvážil pustit do boje, že mu ponechá správu Čech a poručnictví nad mladičským Václavem II. Sám si zajistil jako náhradu za válečné výdaje na pět let Moravu (usiloval však o to, aby přešla do trvalého držení Habsburků).

1298

První zmínka o nejstarším pivovaru na Moravě, v Černé Hoře jako templářském pivovaru. Dle listiny ze 16. července 1298 byl komoří Matouš z Černé Hory svědkem templářského obřadu, kdy se Eberhard ze Steindorfu zřiká svých práv na statky v Dobřínsku a v Petrovicích a postupuje část svých

Památník bitovyna Moravském poli u Dürnkrutu

majetků templářskému řádu na Templštejně. Při tomto obřadu postupování kostelního práva se pilo takové pivo, jež svými pivozy dopravití nechal Matouš z Černé Hory. Tudíž pivem černohorským byl obřad stvrzen.

1308

14. srpna – Fridrich Habsburský řečený Sličný podepisuje ve Znojmě mírovou smlouvu, jíž se vzdává na věčné časy práv k české koruně a jako odškodné mu Jindřich Korutanský v průběhu dvou let vyplatí 45 000 hřiven pražských.

1318

24. dubna – uzavřeny Domažlické úmluvy mezi Janem Lucemburským a českou šlechtou. Domažlické úmluvy je termín používaný pro kompromisní jednání mezi Janem Lucemburským (vládl 1310–1346) a českou vyšší šlechtou. Poté, co v roce 1310 nastoupil Jan na český trůn, si na něm šlechta vymohla určité ústupky a privilegia, shrnutá v tzv. inauguračních diplomech (1310, pro Moravu 1311). Jan Lucemburský však tyto úmluvy nerespektoval a porušoval je. Tato situace vyvrcholila v roce 1315, kdy šlechta hrozila králi občanskou válkou. Nový konflikt hrozil poté, co v témže roce král zajal vlivného představitele šlechty Jindřicha z Lipé. Kompromisem mezi šlechtou a králem bylo právě uzavření Domažlických úmluv.

1338

Petr Žitavský napsal poslední záznam a tedy dokončil Zbraslavskou kroniku. Zbraslavská kronika (latinsky Chronicon aulae regiae) je latinsky

psaná kronika, která vznikala v rozmezí let 1305–1339 v cisterciáckém klášteře na Zbraslavi, který byl založen roku 1292 českým králem Václavem II. Autory tohoto monumentálního díla jsou dva zbraslavští opaté – Ota Durynský a Petr Žitavský.

1348

8. března – Karel IV. založil Nové Město pražské. Založením Nového Města se Praha stala skutečným velkoměstem a jedním z největších měst Evropy. Nové Město bylo obdařeno podobnými privilegii jako Staré Město pražské. Nedlouho poté položil pak Karel základní stavební kámen hradeb Nového Města. V Praze se tou dobou také konal společný generální sněm říšské a české šlechty. Smyslem prvního generálního sněmu bylo státoprávní zakotvení českého státu v jeho vztahu k říši. Ze sněmu vyšlo celkem čtrnáct privilegii a listin, které mimo jiné potvrzovaly starší privilegia římských králů a císařů českému království a kladly důraz na mimořádné postavení českých zemí v rámci Svaté říše římské.

Podobizna Karla IV. na Votivním obrazu Jana Očka z Vlašimi

7. dubna – Karel IV. založil pražskou univerzitu, první ve střední Evropě (dnes Karlova univerzita). Ve dvou listinách přijatých 7. dubna 1348 se také poprvé vyskytuje pojem Corona regni Bohemiae neboli země Koruny české a Karel v nich začleňuje z titulu římského krále slezská vévodství, město Vratislav a další državy do trvalého svazku s českými zeměmi. Tyto dvě listiny se staly de facto novými ústavními zákony zemí Koruny české.

Soubor zmíněných privilegii ze 7. dubna pak uzavírá poslední čtrnáctá listina, svým významem pro české země zcela mimořádná, zakládací listina vysokého učení v Praze, proslulé Univerzity Karlovy. Jednalo se o první univerzitu na sever od Alp. Král se tak snažil pečovat o vzdělání obyvatel, aby nemuseli ti, „kteří bez přestání lační po plodech věd, v cizině žebrají o almužnu, ale aby nacházeli v království stůl jim k hostině připravený“.

10. června – Karel IV. spolu s prvním pražským arcibiskupem Arnoštem z Pardubic položil základní kámen ke stavbě hradu Karlštejna, který se měl stát nedobytnou pevností střežící říšské a české korunovační klenoty.

Historická podoba hradu Karlštejn, před Mockerovou přestavbou na fotografii Františka Fridricha (1870)

1. srpna – zemřela Blanka z Valois, první manželka českého a římského krále Karla IV. (* 1316). Karlův velký rok poznamenala i osobní tragédie, když ve věku pouhých 32 let skonala jeho milovaná manželka Blanka z Valois, která jej provázela od jeho dětských let.

Rok 1348 byl významným i pro Moravu, kde Karel IV. zřídil Moravský zemský soud a založil Moravské zemské desky.

Rok 1348 byl významným i pro Moravu, kde Karel IV. zřídil Moravský zemský soud a založil Moravské zemské desky.

Busta Blanky z Valois v chrámu sv. Víta

V západní Evropě toho roku propukla morová epidemie.

1358

Karel IV. dal založit kolem Prahy viničný pás v okruhu tří mil.

1368

14. února – čtvrté manželce Karla IV. Alžbětě Pomořanské se narodil Zikmund Lucemburský, poslední Lucemburk na českém trůnu († 9. prosince 1437 ve Znojmě).

V české historii nemá Zikmund zejména s ohledem na události kolem upálení Mistra Jana Husa dobrou pověst. Nicméně v evropské historii sehrál významnou roli. Jeho hlavním zájmem byla reforma církve (koncily v Kostnici a v Basileji) a reforma Říše, zasahoval i do sporů mezi Anglií a Francií. Vytvořil podunajské soustátí, které sestávalo z uherského a českého království a říše a zřejmě mělo být hrází proti dravé osmanské expanzi.

Po smrti Václava IV. (1419) se stal Zikmund jediným dědicem českého království, kterého katolická šlechta očekávala se samozřejmostí, husitská šlechta pak s určitými obavami. V březnu 1420 byla ve Vratislavi za jeho přítomnosti vyhlášena křížová výprava proti kacírským Čechům. Koncem května oblehl Zikmund s křížáckým vojskem Prahu. Byl poražen na Vítkově (14. července) a pod Vyšehradem (2. listopadu). Po prohrané bitvě u Německého Brodu 8. ledna 1422 ze země odtáhl, snažil se ji příští léta získat kombinací diplomatického a vojenského nátlaku.

Ačkoli se nechal 28. července 1420 korunovat českým králem, neboť měl v té době ve své moci Pražský hrad, Čechům vládl až v letech 1436–1437.

1378

Počátek velkého papežského schizmatu – dvojpapežství. Došlo k němu v důsledku dvojí volby papeže nedlouho po sobě. Dne 9. dubna zvolili kardinálové papežem Itala Bartholomea Prignano (Urban VI.), který se rozhodl, že bude sídlit v Římě. Jeho panovačné jednání však brzy vyvolalo odpor kardinálů, takže většina z nich se nového papeže zřekla a 20. září si pod vlivem francouzského krále Karla V. Moudrého zvolila Francouze Roberta de Gebennis (Klement VII.), který se usídlil v Avignonu. Dvojpapežství (od roku 1409 dokonce trojpapežství) trvalo do roku 1417.

29. listopadu – zemřel Karel IV., král český a císař římský (* 14. května 1316).

1418

22. dubna – koncil v Kostnici ukončil své jednání. Hlavním důvodem svolání koncilu bylo vyřešení tzv. papežského schizmatu trvajícím od roku 1378, v době svolání koncilu už existovalo trojpapežství. Dále měl vyřešit věroučné problémy s učením o svátostech a církvi a reformovat některé pořádky

v církvi. U nás je tento koncil známý především odsouzením k upálením Mistra Jana Husa (6. července 1415) a Jeronýma Pražského (30. dubna 1416). Ve svém cíli znovunastolit církevní jednotu byl koncil úspěšný, nedořešil však otázky ohledně církve a svátostí (diskuse s husity) a selhal v otázce významné reformy církve.

1438

v červenci 1438 převzal z rukou olomouckého biskupa Pavla z Miličína a Talamberka) **Albrecht II. Habsburský** (10. srpna 1397 Vídeň – 27. října 1439, Neszmély (Nesmily) u Ostřihomi, Uhersko), rakouský vévoda (jako Albrecht V.) královskou korunu a stal se druhým panovníkem z dynastie Habsburků na českém trůně.

1458

2. března – Jiří z Poděbrad přijal volbu českých stavů

7. května – korunovace Jiřího z Poděbrad českým králem

1468

31. března – Uherský král Matyáš Korvín vypověděl válku českému králi Jiřímu z Poděbrad. Při válkách mezi Jiřím z Poděbrad a Matyášem Korvínem bylo téměř zničeno město Třebíč.

12. května – třebíčský klášter byl obležen vojsky Matyáše Korvína.

14. května – třebíčský klášter byl částečně dobyt vojsky Matyáše Korvína.

6. června – vězněný Viktorín z Poděbrad (syn Jiřího) lstí utekl z ještě nedobytých částí kláštera.

15. června – vzdal se zbytek osazenstva třebíčského kláštera.

20. června – odtáhl Matyáš Korvín a město bylo téměř zničeno a vypáleno.

1508

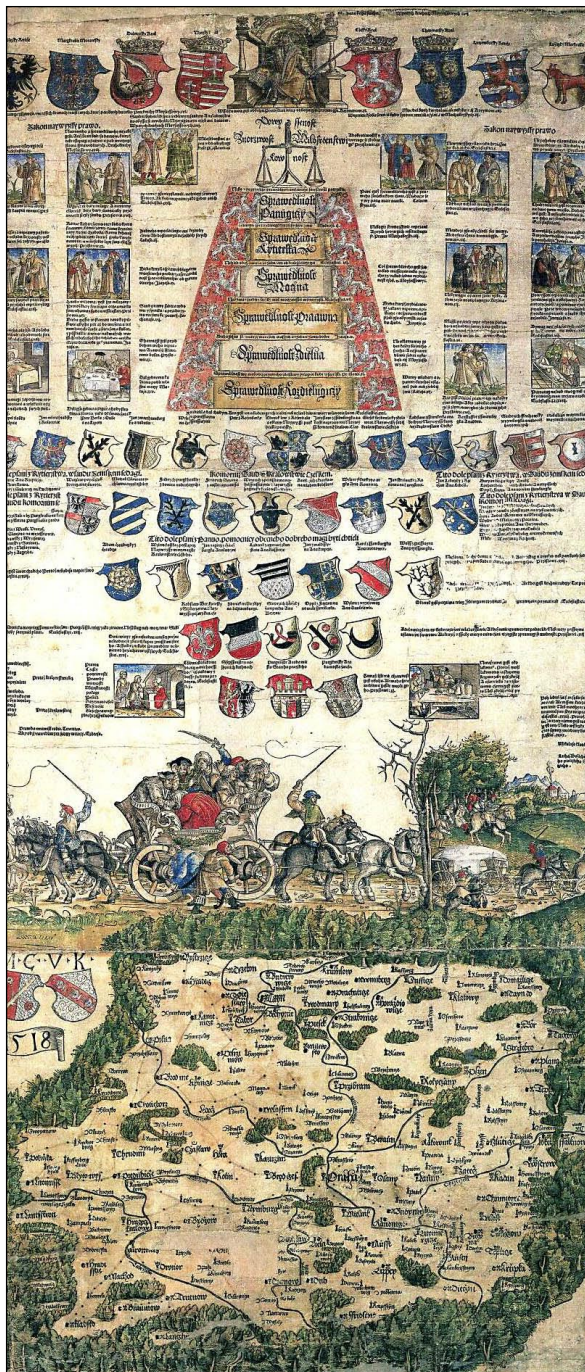
25. července – vyhlášen tzv. Svatojakubský mandát.

Svatojakubský mandát bylo opatření krále Vladislava Jagellonského proti Jednotě bratrské. Původně bylo vyhlášeno na svatojakubském sněmu 25. července 1508 a následně jej 10. srpna král vydal mandátem. Prikazoval uzavření českobratrských sborů, pálení jejich knih a převod učitelů ke katolíkům. Habsburští panovníci potom mandát často obnovovali. Naposledy tak učinil roku 1602 Rudolf II., patrně na nátlak české katolické šlechty.

1518

Vydána tzv. Klaudyánova mapa, první tištěná mapa Čech.

Klaudyánova mapa (též psaná jako Klaudyánova mapa) je nejstarší tištěná mapa Čech vydaná roku 1518 mladoboleslavským lékařem a nakladatelem Mikulášem Klaudiánem. Mapa byla koncipována jako pomůcka pro poutníky cestující do Říma, proto je z praktických důvodů orientovaná (v souladu s tehdejšími zvyklostmi) na jih.

4. července 1518 – vznik a založení Palírny U Zeleného stromu. Historie nejstarší palírny Evropy se zrodila 4. července roku 1518, kdy Vilém z Pernštejna a Helfštýna udělil právovárečné výsady jedenatřiceti majitelům domů města Prostějov. Mezi vybranými byl i majitel domu U Zeleného stromu Hajný Jež ze Seloutek. Z počátku se vařilo hlavně pivo. Ježův nástupce Jan Chytravský investoval do inovací sladovny a pivovarské místnosti.

1528

Ferdinand I. zakázal svolávání krajských sjezdů (tzv. sněmíků) bez svolení krále. Zakázáno je i svolávání velkých obcí. Krajský sjezd byl v pozdně středověkých a raně novověkých Čechách shromážděním zástupců všech feudálních stavů na regionální úrovni. Významnou roli měly krajské sjezdy v době stavovské monarchie, kdy byly základnou politické aktivity měšťanstva a zejména nižší šlechty. Souvisely se způsobem organizace zemských sněmů. Každý šlechtic si musel účast na těchto sněmech zajistit svými vlastními prostředky. Pro chudší nižší rytířstvo by taková plná účast znamenala neúnosné výdaje. Proto se scházeli na krajských sjezdech spolu se zástupci královských měst, kde volili své delegáty na zemský sněm, kterým byly dávány plné moci a instrukce. Byly tak nebezpečnou oporou opozice nižších stavů, proto Ferdinand I. roku 1528 zakázal jejich svolávání bez souhlasu krále. Později měšťané občas hledali náhražku za krajské sjezdy všech stavů v separátních krajských sjezdech zástupců královských měst, které se vymykaly kontrole panovníka i šlechty.

podle wikipedia.org sestavil Alf

ZPRAVODAJ JIHOMORAVSKÉ OBLASTI KLUBU ČESKÝCH TURISTŮ: připravuje oblastní výbor, sazba a design Alf. Příspěvky z odborů je možné zasílat e-mailem na alf@ktnoha.cz (texty ve formátu RTF nebo DOC/DOCX, obrázky jako JPG případně TIFF) nebo v písemné podobě na oblastní sekretariát v Brně, Křížkovského 29. Příspěvky zaslané poštou nebo doručené osobně nevracíme – po dohodě je možné si je vyzvednout na sekretariátu v úřední hodiny. Pokud u fotografie není uvedeno jinak, je jejím autorem (dodal ji) autor článku. Vyhrazujeme si právo dlouhé příspěvky zkrátit. Další informace z oblasti lze získat na www.kct-jmo.cz.